ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
11.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

YouTube

√ **Васил Велев: Високите цени на електроенергията и бюджетните дефицити подкопават конкурентоспособността на българската индустрия**

*Явор Дачков разговаря с **Васил Велев, председател на Общото събрание на Асоциацията на индустриалния капитал в България** за Бюджет 2027, натрупания държавен дълг, цената на електроенергията, състоянието на българската индустрия и риска икономиката да бъде тласната към рецесия.*

Според Велев Бюджет 2027 е категорична стъпка в правилната посока след години, в които дефицитът постепенно се превърна в „нова нормалност“. Правителството залага съкращения в администрацията, замразяване на възнагражденията на депутати и министри и по-бавен ръст на разходите, като в същото време запазва увеличението на голяма част от социалните плащания.

Велев предупреждава обаче, че прекалено рязкото свиване на разходите също носи риск. По думите му икономическият растеж през последните години се поддържа в значителна степен от потреблението, финансирано с дефицити и дълг. Ако държавата натисне спирачката твърде силно, потреблението може да се свие, икономиката да влезе в рецесия, а бюджетните приходи да спаднат.

Особено тежък остава проблемът с цената на енергията. Велев посочва, че електроенергията за българската индустрия е достигнала 371 евро за мегаватчас, докато в Турция същия ден е била многократно по-евтина. Според него Европа сама е увеличила цената на енергията чрез отказа от дългосрочни газови договори, ограничаването на руските доставки, въглеродните квоти и пазарния модел, при който най-скъпата централа определя цената за всички производители.

По думите му България има ресурс да компенсира предприятията, без да товари държавния бюджет. Част от високите приходи на АЕЦ „Козлодуй“, НЕК и енергийния сектор постъпват във Фонда за сигурност на електроенергийната система и могат да бъдат използвани за намаляване на сметките на бизнеса.

Велев е критичен и към бюджетната политика от последните години. Според него Асен Василев превърна дефицита в постоянно състояние, а последвалите управления продължиха този модел. Лихвите по държавния дълг растат бързо, докато индустриалното производство намалява четвърта поредна година и все по-голяма част от отчетения растеж идва от потребление, подкрепяно със заеми.

Той поставя и въпроса за ефективността на администрацията и растящите разходи за отбрана. Според Велев държавата трябва да търси реални структурни съкращения, вместо автоматично да увеличава разходите, а сигурността не се изчерпва единствено с покупката на оръжие – тя включва икономика, образование, дипломация, култура и готовност за бедствия.

Целият коментар по темата гледайте тук.

Флагман

√ **Задават ли се нови поскъпвания и фалити: бизнесът предупреди за критичен шок с цените на тока**

Себестойността на стоките може да скочи с 15%, а настоящият модел на компенсации бави парите с месеци и излага икономиката на тежък риск

Високите цени на електроенергията на свободния пазар поставят българските производители под сериозен натиск. Според **Васил Велев – председател на Общото събрание на Асоциацията на индустриалния капитал в България** са необходими адекватни ежемесечни компенсации, които да ограничат риска от спиране на производства, загуба на работни места и поскъпване на стоките.

Държавата трябва да предприеме бързи действия за компенсиране на високите разходи за електроенергия на предприятията. За това настоя Васил Велев в интервю за Радио „Фокус“, като предупреди, че забавянето на подкрепата за бизнеса може да доведе до тежки последици за производството, заетостта и конкурентоспособността на българската икономика.

По думите му предприятията се нуждаят от предвидим механизъм, който да осигурява компенсации всеки месец и да отчита действителното увеличение на разходите. Велев определи като неадекватен описания от него действащ подход, при който прагът за компенсиране надхвърля 240 евро за мегаватчас, а изплащането на средствата се забавя с месеци.

Според представителя на работодателската организация подобно забавяне затруднява финансовото планиране и поставя предприятията в ситуация да покриват значително по-високи текущи разходи, докато очакват подкрепата.

Високите енергийни разходи засягат производството и крайните цени

Като пример Велев посочи хлебопроизводството и други производства със значително потребление на електроенергия. По неговата оценка поскъпването на тока може да увеличи себестойността на продукцията с около 15 процента. Това изправя предприятията пред труден избор — да повишат продажните цени, да ограничат дейността си или да преустановят производството.

Велев предупреди, че липсата на навременни мерки може да засили инфлационния натиск и да създаде предпоставки за фалити и съкращаване на работници. Той направи сравнение с енергийната криза през 2022–2023 година, когато високите разходи за енергия се отразиха върху широк кръг икономически дейности.

Особено уязвими според него са предприятията, които продават продукцията си на международните пазари. Възможността им да включат по-високите разходи в крайната цена е ограничена от конкуренцията с производители от държави с по-евтина електроенергия.

БНТ

√ Европейската комисия стартира ускорена процедура за изграждането на Център за морска сигурност в Черно море в координация с България и Румъния.

Доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), приветства инициативата и подчерта приноса на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) и Икономическия и социален съвет (ИСС) на България за нейното развитие.

Като докладчик по актове на двата консултативни органа, доц. Ангелова участва активно във формулирането на препоръки за укрепване на морската сигурност в Черноморския регион. Още през юли 2025 г. ИСС изразява категорична подкрепа за разполагането на координационния център в България, а през декември 2025 г. ЕИСК призовава за ускорено реализиране на инициативата.

Според доц. Ангелова постигнатият напредък е резултат от последователната работа и сътрудничеството между институциите и представителите на гражданското общество.

Повече по темата ще откриете тук.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Депутатите ще обсъждат промени в данъчните закони

Депутатите ще обсъдят на първо четене в пленарната зала изменения в данъчните закони, предвижда проектопрограмата на Народното събрание. Промените бяха разгледани вчера от парламентарната комисия по бюджет и финанси.

Първа точка е първото четене на изменения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица, внесени от Министерския съвет. Проектът предвижда по-висок размер на данъчните облекчения за деца - 5000 евро за едно дете, 10 000 евро - за две деца, 15 000 евро - за три и повече деца, 12 000 евро за дете с увреждания. Предвижда се също ново данъчно облекчение за детско развитие - до 2000 евро на дете, като средствата ще покриват разходи за здравни, образователни и спортни дейности.

След това депутатите се предвижда да разгледат в пленарната зала изменения в Закона за корпоративното подоходно облагане.

В проекта на дневен ред на парламента е първото гласуване на промени в Закона за местните данъци и такси.

Проектопрограмата за тази седмица предвижда още парламентът да обсъди изменения в Закона за акцизите и данъчните складове, които предвиждат акциз за мощните автомобили и забрана за търговия с домашна ракия.

В проектопрограмата е и Законопроектът за ратифициране на Меморандума за разбирателство относно изпълнението на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2021-2028 г. между Република България и Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия.

Предвижда се депутатите да разгледат на първо четене и три законопроекта за изменение на Закона за публичните финанси, както и на първо четене промени в Закона за Фискален съвет и автоматични корективни механизми.

В проекта на дневен ред е второто четене на изменения в Закона за ветеринарномедицинската дейност. В петък е предвиден редовен парламентарен контрол.

√ България, Азербайджан, Грузия и Турция подписаха споразумение за стратегическо партньорство в областта на чистата енергия

Споразумение за стратегическо партньорство в областта на чистата енергия между правителствата на Република Азербайджан, Република България, Грузия и Република Турция беше подписано с цел укрепване на сътрудничеството между четирите държави в енергийния сектор, по-специално в областта на чистата енергия, както и за подобряване на регионалната енергийна свързаност. Това съобщиха от Министерството на енергетиката.

Съгласно Споразумението страните си поставят за цел да насърчават трансграничния пренос, разпределението и търговията с електрическа енергия, произведена от източници на чиста енергия; да определят необходимите технически, търговски и регулаторни условия за гарантиране на безопасен, надежден и непрекъснат пренос на електрическа енергия между участващите държави; както и да подпомагат интегрирането на своите електроенергийни мрежи.

Освен това Споразумението предвижда подобряване на комуникациите и преноса на данни чрез оптични кабели с цел подпомагане на предоставянето на енергийни услуги в рамките на Проекта.

Споразумението има за цел да укрепи сигурността на регионалните енергийни доставки, да разшири търговията с чиста енергия, да диверсифицира енергийните източници и да насърчи изграждането на дългосрочно стратегическо партньорство в областта на енергетиката между четирите държави.

БНР

√ ЕС вероятно ще подкрепи глобална цел от 35% електрификация до 2035 г.

Европейският съюз ще подкрепи глобалната цел за 35-процентна електрификация до 2035 г. по време на конференцията на ООН за климатичните промени COP31, съобщи "Политико" (Politico) във вторник.

Трима дипломати, запознати с въпроса, заявиха пред електронното издание, че държавите членки на ЕС са постигнали консенсус по този процент след първоначални разногласия.
В рамките на COP31, която се провежда в Турция от 9 до 20 ноември, беше предложен доброволен ангажимент за увеличаване на "дела на електроенергията в общото крайно потребление на енергия" до 35% до 2035 г. и до 50% до 2050 г., "подкрепен от разнообразни и устойчиви енергийни източници".
В публикацията обаче се посочва, че някои държави от ЕС са сметнали ангажимента за недостатъчен, тъй като в него не се подчертава, че електроенергията трябва да бъде "чиста", докато други са изразили нежелание да се ангажират с увеличение спрямо настоящата цел за 20% електрификация.

√ Технологичните режими на почти всички инсталации в рафинерията са възстановени

Технологичните режими на почти всички инсталации в бургаската рафинерия са възстановени, съобщиха от комбината. До временно понижаване на производителността е довело късо съединение в подстанция „Камено“ на 9 ноември.
Вследствие на аварийно събитие в електропреносната мрежа е бил нарушен нормалният технологичен режим на част от производствените инсталации. Предприети са незабавни действия. Още тази сутрин технологичните режими на почти всички инсталации са възстановени.
Работата на инсталация „Каталитичен крекинг“ е в процес на възстановяване, като се извършват необходимите технически дейности за пълното ѝ въвеждане в нормален технологичен режим, уточняват от Лукойл.
Наличните запаси в рафинерията са достатъчни за обезпечаване на потребностите на страната от нефтопродукти. Всички доставки и експедиции се осъществяват съгласно утвърдените графици.
От дружеството подчертават, че възникналият инцидент не е довел до нарушения в спазването на установените екологични норми, включително по отношение на качеството на атмосферния въздух.

Investor.bg

√ Повечето европейски пазари затвориха на зелено, STOXX 600 отбеляза нов рекорд

Водещите европейски индекси приключиха борсовата сесия във вторник предимно с ръстове, предаде Investing.com.
Общоевропейският индекс STOXX 600 се покачи с 0,27% до 658,32 пункта, отбелязвайки нов рекорд.
Германският показател DAX се повиши с 0,47% до ниво от 26 390,22 пункта, а френският измерител CAC 40 добави 0,55% до ниво от 8278,59 пункта.
Британският бенчмарк FTSE 100 обърна тенденцията, понижавайки се с 0,49% до 10 751,59 пункта.
Поскъпването на европейските акции беше подкрепено от продължаващия спад на световните цени на суровия петрол и силния ръст при книжата на производителя на чипове Infineon, предизвикан от положителните прогнози за приходите на компанията. Това помогна на пазарите да преодолеят притесненията от по-силната от очакваното инфлация в САЩ, която на практика затвърди очакванията за повишение на лихвените проценти от Федералния резерв през декември.
Общата инфлация в САЩ се е ускорила с 0,4% на месечна база през октомври, надхвърляйки очакванията на икономистите за ръст от 0,3%. Базисният индекс на потребителските цени, който изключва волатилни компоненти като храните и енергоносителите, също е нараснал с по-бързо от прогнозираното темп - 0,3% на месечна база при очаквания за увеличение от 0,2%.
Според инструмента CME FedWatch трейдърите вече оценяват на 84% вероятността централната банка на САЩ да увеличи разходите по заемите на заседанието си през декември. Седмица по-рано тази вероятност беше оценена на 74%.

√ Европейската комисия одобри пълното придобиване на Europcar от Volkswagen

Германският производител на автомобили Volkswagen може да придобие изцяло компанията за отдаване на коли под наем Europcar, тъй като планираната сделка не поражда опасения за конкуренцията. Това съобщи Европейската комисия (ЕК), цитирана от ДПА и БТА.
Volkswagen придоби Europcar през 2022 г. и оттогава притежава мажоритарен дял в базираната в Париж компания. Europcar беше част от германския автомобилостроителен гигант в миналото. Според съобщението на ЕК компанията ще премине под едноличния контрол на Volkswagen.
Германската група планира да разшири дейността на Europcar и да превърне традиционната компания за автомобили под наем в доставчик на по-широк спектър от услуги за мобилност.

Клиентите например ще могат да наемат автомобили, да ползват абонаментни услуги или да споделят превозни средства чрез едно приложение, което ще обединява както традиционните услуги за наем на автомобили, така и споделеното ползване на коли.

Мениджър

√ По-високите данъчни облекчения за родители минаха на първо четене в бюджетната комисия

Бюджетната комисия в парламента подкрепи единодушно на първо четене промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица, които предвиждат по-високи данъчни облекчения за деца и нова преференция за разходи за детско развитие. Законопроектът, внесен от Министерския съвет, получи 20 гласа „за“, без „против“ и „въздържали се“, съобщи БТА.

Предложенията са част от пакета промени в данъчното законодателство за 2027 г. Според заместник-министъра на финансите Людмила Петкова основните цели са повишаване на приходите и събираемостта, ограничаване на сивата икономика и противодействие на данъчните измами. Пакетът включва също прилагане на европейски директиви и международни стандарти, намаляване на административната тежест и подкрепа за семействата и бизнеса.

По-голямо облекчение за семействата с деца

Законопроектът предвижда данъчното облекчение при едно дете да се увеличи от 6000 лева на 5000 евро, при две деца — от 12 000 лева на 10 000 евро, а при три и повече деца — от 18 000 лева на 15 000 евро. Това са сумите, с които се намалява годишната данъчна основа, а не средства, които се изплащат директно на семействата.

Предлага се размерите да бъдат трайно записани в Закона за данъците върху доходите на физическите лица, вместо да се определят ежегодно със Закона за държавния бюджет. Запазва се възможността облекчението да се ползва авансово през годината чрез работодател.

Увеличение и за децата с увреждания

Облекчението за деца с увреждания се предвижда да нарасне от 12 000 лева на 12 000 евро. Неговият размер също ще бъде уреден трайно в данъчния закон, като ще се запази възможността за авансово ползване чрез работодател.

Общият отрицателен ефект върху бюджета от увеличаването на облекченията за деца и за деца с увреждания се оценява на 137,5 млн. евро, посочи Петкова.

Нова преференция за здраве, образование и спорт

Предлага се и ново данъчно облекчение за детско развитие, което ще обхваща действително направени и документално доказани разходи за здравни, образователни и спортни дейности на непълнолетни деца.

От годишната данъчна основа ще могат да се приспадат до 2000 евро при едно дете, до 4000 евро при две деца и до 6000 евро при три и повече деца. Целта е да се подпомогнат семействата при покриването на конкретни разходи за здравето, образованието и физическото развитие на децата.

За ползването на преференцията ще са необходими документи, удостоверяващи както извършването, така и плащането на съответните разходи. Те ще трябва да се представят при поискване от приходните органи. Според заместник-министъра така мярката ще насърчи и прозрачността при предоставянето на тези стоки и услуги.

Очакваният отрицателен бюджетен ефект от новото облекчение е 93 млн. евро.

Актуализация на глобите и санкциите

Проектът предвижда и промяна в размерите на глобите и имуществените санкции. По думите на Петкова част от тях не са актуализирани от 2007 г. и са загубили значителна част от възпиращото си действие. Тя посочи, че натрупаната инфлация за периода 2006–2026 г. е 116,29%.

Заместник-министърът обясни, че подходът към санкциите в данъчните закони ще зависи от това кога са били определени или последно променени. За тези, които не са актуализирани от периода 2007–2019 г., се предвиждат нови размери в евро, отчитащи натрупаната инфлация.

Санкциите, определени или променени през 2020–2022 г., ще бъдат актуализирани пропорционално на инфлацията за съответния период. При приетите или актуализирани през 2023–2026 г. ще има само превалутиране по фиксирания курс и закръгляване до подходяща стойност в евро, без допълнително увеличение.

√ Хонконг удари шестгодишен връх на първични първични публични предлагания тази година

В Хонконг обемът на първичните публични предлагания от началото на 2026 г. достигна шестгодишен връх и може да постави рекорд за цялата година, съобщава Bloomberg.

От началото на 2026 г. компаниите са набрали 51,9 милиарда долара чрез първични публични предлагания в Хонконг, според изчисленията на агенцията. Това е най-високата цифра от 2020 г. насам, когато общият обем на първичните публични предлагания беше 51,6 милиарда долара.Годишният рекорд за обем на първичните публични предлагания в Хонконг, поставен през 2010 г. (57,8 милиарда долара), остава постижим.

Десет компании са провели първични публични предлагания на стойност над 1 милиард долара тази година, включително компаниите Zhongji Innolight и Luxshare Precision Industry. За сравнение, през 2010 г. имаше само седем такива предлагания. През тази година се проведе рекордното първично публично предлагане на застрахователя AIA Group (20,4 милиарда долара), което представляваше повече от една трета от всички приходи.

Тази година значителна част от първичните публични предлагания (IPO) в Хонконг дойдоха от китайски компании, работещи в областта на изкуствения интелект и свързаните с него индустрии, но инвеститорите напоследък стават по-предпазливи към компаниите в тези сектори.

Някои компании отложиха плановете си за IPO за следващата година. Например, производителят на чипове за изкуствен интелект на Baidu Inc., Kunlunxin, който подаде заявление за IPO в Хонконг през януари, сега планира да се листне едва през 2027 г., според източници на Bloomberg. Alibaba Group Holding също се готви за IPO на своя бизнес с чипове T-Head.

Business.dir.bg

√ Бюджетът за здраве нараства с 427 млн. евро до 5,68 млрд. евро

Проектобюджетът на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2027 г. достига близо 5,68 млрд. евро, което е увеличение с около 427 млн. евро, или над 8,1%, спрямо настоящата година. Здравноосигурителната вноска се запазва на 8%. Това съобщи управителят на НЗОК д-р Владимир Даскалов, след като Надзорният съвет на Касата прие проекта единодушно, с 1 глас "въздържал се".

Предвидено е средствата за здравноосигурителни плащания да нараснат с над 478 млн. евро спрямо 2026 г. В бюджета е заложен и задължителният по закон резерв от 3% за непредвидени и неотложни разходи.

По думите на Даскалов основните приоритети в здравната система през следващата година ще бъдат личната лекарска помощ, ранната диагностика и детското здравеопазване. Така акцентът в разпределението на средствата ще бъде поставен върху профилактиката и по-ранното откриване на заболявания, както и върху грижата за децата.

Личните лекари, профилактиката и детското здравеопазване са сред основните приоритети в бюджета на НЗОК за 2027 г. За първична извънболнична помощ са предвидени близо 363 млн. евро, за специализирана медицинска помощ - около 369 млн. евро, а за медико-диагностични изследвания - близо 177 млн. евро. В тези средства са заложени мерки за по-ранно откриване на заболявания и по-добро проследяване на здравето на децата.

За детското здравеопазване са осигурени целево над 37,3 млн. евро за 2,2 млн. дейности при деца и младежи до 18 години. Те включват близо 1,58 млн. профилактични прегледа и 667 хил. имунизации. Предвидени са и още 42 хил. специализирани педиатрични прегледа.

Залага се на по-стриктно наблюдение на новородените - преглед в първите 24 часа след раждането и посещение в дома до 28-ия ден. Предвиждат се ежемесечни прегледи през първата година от живота и патронажни грижи до навършване на 6 месеца.

За първи път в бюджета са отделени 10 млн. евро в 3 самостоятелни пера за нови профилактични дейности. От тях по 3 млн. евро са предвидени за първичната медицинска помощ и медико-диагностичните изследвания, а 4 млн. евро - за специализираната помощ.

С тези средства ще се разшири обхватът на профилактичните прегледи за децата и учениците на възраст от 7 до 18 години. Целта е да се въведе скрининг за детско затлъстяване, като на 16-годишните ще се изследват липидният профил и нивата на холестерола. Предвидени са и безплатни антибиотици и противоинфекциозни лекарства за домашно лечение на деца до 7 години.

В бюджета са заложени още 2,7 млн. годишни профилактични прегледа и 4,9 млн. диспансерни прегледа при личните лекари. Предвижда се различно заплащане за проследяването на пациенти с няколко хронични заболявания, както и включване на нови диагнози, свързани с хроничните бъбречни заболявания.

Около 36% от средствата за медико-диагностична дейност - за над 35,1 млн. изследвания - ще бъдат насочени към профилактика и проследяване на пациенти с хронични заболявания. Продължава и целевото финансиране за осигуряване на медицински персонал в труднодостъпни райони. До 5,88 млн. евро са предвидени за подкрепа на денонощни аптеки и аптеки в отдалечени общини.
Съществена промяна се предвижда и в начина, по който се финансира лечението на деца и възрастни в България и чужбина. Чрез промени в преходните и заключителните разпоредби се планира да бъде прекратен досегашният модел, при който средствата се превеждат чрез Министерството на здравеопазването. Вместо това плащанията ще се извършват директно от бюджета на НЗОК.
За тази дейност са предвидени 44,76 млн. евро. Средствата ще покриват лечение в страната и чужбина, генетични изследвания, диетични храни и медицински уреди. Отделно са заложени 26,12 млн. евро за помощни средства за хора с увреждания.
Промяната цели да върне здравноосигурителния принцип при финансирането на лечението на децата и да гарантира, че терапията на пациентите с редки и онкологични заболявания няма да бъде прекъсвана след навършване на 18 години. Предвижда се също по-кратки срокове за плащане на помощните средства, както и единни правила за контрол на цените и техническите им характеристики.
В болничната помощ са предвидени близо 82 млн. евро за амбулаторни процедури, свързани с диагностика и проследяване на пациенти. Целта е част от медицинските дейности да се извършват извън болниците, когато това е възможно.
Бюджетът осигурява и заплащане на биомаркерна диагностика и секвениране от следващо поколение при онкологични заболявания. В същото време се въвеждат допълнителни ограничения и проверки при разходването на средствата. При включването на нови медицински изделия ще има предварителна бюджетна оценка, а при онколекарствата ще се прилага 18-месечна среднопретеглена стойност и механизмът за предвидимост от 1 януари.
Административните разходи на НЗОК ще останат 1,2% от общия бюджет при разрешен от закона максимум от 3%. За персонал са предвидени 49,43 млн. евро, които трябва да покрият националната политика по доходите, промяната в осигурителния модел от съотношение 60 към 40, както и 660 хил. евро за укрепване на капацитета при централизирани обществени поръчки и изготвяне на нови спецификации.
Капиталовите разходи се увеличават до 3,6 млн. евро. Те ще бъдат насочени основно към развитието на информационната инфраструктура и подобряването на киберсигурността на Касата.

√ Държавите спорят за спазването на ангажимента за чиста електроенергия

Настояването за определяне на глобална цел за електрификация по време на тазгодишната среща на върха на ООН по въпросите на климата - COP 31, породи опасения сред преговарящите, че това би могло да удължи ролята на изкопаемите горива. Съвместните домакини - Турция и Австралия - предлагат нов ангажимент: делът на електроенергията в глобалното крайно потребление на енергия да се увеличи от сегашните 23% на 35% до 2035 г., съобщава "Файненшъл Таймс" (FT).
Според проучване на мозъчния тръст "Комисия за енергийни преходи" (Energy Transitions Commission - ETC), ако този ръст се осигури чрез чиста електроенергия, прогнозираното повишаване на температурата (което при сегашните правителствени политики възлиза на поне 2,6°C над прединдустриалните нива) би могло да се намали с 0,3°C.
Постигането на тази цел би изисквало преминаване към електрически превозни средства, масово внедряване на термопомпи и трансформиране на индустриалните процеси - от такива, задвижвани от изкопаеми горива, към такива, използващи електроенергия. Всичко това налага мащабна модернизация на енергийните мрежи по целия свят.
Въпреки това, в предложения ангажимент не се поставя изискване целта да бъде постигната чрез чиста или възобновяема енергия. Вместо това се посочва, че "подходите и темповете на електрификация - включително използването на чиста електроенергия и технологии - ще варират в зависимост от изходните позиции на отделните държави".
Министри, преговарящи от различни държави и наблюдатели от ООН, интервюирани от "Файненшъл Таймс" (FT), са изразили притеснения за начина, по който е формулиран ангажиментът. Един от тях е предположил, че текстът "явно е бил съгласуван със Саудитска Арабия" - страна, която на предишни срещи по климата неизменно е блокирала дискусиите за отказ от изкопаемите горива.
Според редица източници, много държави (включително членки на ЕС) не са се присъединили към този ангажимент, като различията в амбициите са довели до разногласия в рамките на самия Европейски съюз.
Някои европейски преговарящи настояват за по-категоричен ангажимент. "Това задължително трябва да включва чиста електроенергия. Ако токът се произвежда от въглища, просто няма смисъл", е заявил представител на френското

министерство на околната среда. Една от причините за разногласията е спорът дали ангажиментът за електрификация трябва да бъде включен в окончателното правно обвързващо споразумение, или да остане част от съпътстващите инициативи.
Според някои от източниците, в текста би могло да се спомене електрификацията, без обаче да се фиксира конкретна цел. Постигането на целта би изисквало значителни инвестиции в енергийните мрежи. Някои развиващи се страни изразяват опасения, че не разполагат с необходимата инфраструктура, за да изпълнят този ангажимент. Председателят на Африканската група преговарящи, Антви-Боасиако Амоа, заявява, че групата има опасения както относно самата цел, така и относно включването ѝ в окончателното споразумение.
Министърът на енергетиката на Обединеното кралство Миата Фанбуле е заявил пред "Файненшъл Таймс" (FT), че целта е "позитивна", но трябва да бъде в съответствие с Парижкото споразумение, съгласно което държавите се договориха да ограничат повишаването на глобалната температура до нива, значително по-ниски от 2°C, а по възможност - до 1,5°C над прединдустриалните нива. "Ще се стремим да гарантираме, че целта за електрификация няма да подкопае Парижкото споразумение, като на практика създаде "заден вход" за използването на енергия, която не е чиста", каза Фанбуле.
Илана Виктория Сайд, посланик на Палау в ООН, представляваща 39-те държави от Алианса на малките островни държави, отбелязва, че електрификацията е "важна част от решението, при условие че се захранва с чиста енергия". Групата би подкрепила включването на тази цел в окончателното споразумение, ако в него изрично се посочва използването на чиста енергия.
По време на конференцията COP30 в Бразилия спор между държавите относно изкопаемите горива взе връх и едва не доведе до провал на преговорите. И Турция, и Австралия искат да избегнат подобен конфликт тази година, като ангажиментът за електрификация се разглежда като начин за заобикаляне на този въпрос. Мурат Курум, определен за председател на COP31, заяви, че тазгодишната среща на върха е замислена така, че да "постави началото на ерата на електричеството".
Фатих Бирол, ръководител на Международната агенция по енергетика, защити инициативата, разработена съвместно с ООН. По думите му, ако се настояваше за постигане на целта за електрификация единствено чрез възобновяеми източници или ядрена енергия, би било трудно да се постигне "консенсус".
Бирол заяви, че държавите са "свободни да избират кое гориво да използват, за да задоволят този ръст в търсенето, но... още миналата година 75% от новите мощности бяха от възобновяеми източници... във всеки случай това ще доведе до намаляване на емисиите".
Председателят на ETC лорд Адеър Търнър отбеляза, че предложената цел "не е идеална", но подчерта, че "чистата електрификация" е от решаващо значение за справянето с емисиите на парникови газове. "Включването ѝ в заключителния текст [на окончателното споразумение] би било много добре дошло. Но най-важното е държавите да приемат целта за чиста електрификация и след това да се ангажират с разработването на конкретна национална стратегия, която да бъде ефективна в техния собствен национален контекст", каза той. "Това е пътят към успеха."
Курт Ванденберге, висш служител на ЕС по въпросите на климата, заяви по време на събитие на FT миналата седмица, че целта за електрификация би била "един от най-значимите резултати" от COP31. Той обаче изрази загриженост относно продължаващите опити в рамките на Европа за забавяне на усилията за намаляване на емисиите на фона на енергийната криза. "Ако не предприемем решителни действия [по отношение на чистата електрификация], рискуваме да се превърнем в континент на вечно нереализиран потенциал", каза той.

Bloomberg TV Bulgaria

√ ЕЦБ отказва да спасява Франция от дълговата ѝ криза

- Филип Лейн заяви, че Франция не може да разчита на подкрепа от ЕЦБ за решаването на бюджетните си проблеми
- Според него нито паричната политика, нито антикризисните инструменти на ЕЦБ трябва да се използват за облекчаване на бюджетните проблеми на страната
- Доходността по френските облигации се повиши рязко през последните седмици на фона на по-високите енергийни цени и политическата безизходица
- ЕЦБ възнамерява да продължи постепенното свиване на баланса си и да запази краткосрочните лихвени проценти като основен инструмент на паричната политика

Европейската централна банка не трябва да променя темпа на свиване на облигационния си портфейл или да задейства антикризисния си инструмент, за да помогне на Франция да се справи с бюджетните си проблеми. Това заяви главният икономист на институцията Филип Лейн.

В интервю за Bloomberg той потвърди пред Франсин Лакуа, че дълговите затруднения на страната не са основание за финансова подкрепа от Франкфурт.

„Корекцията в цените на френските облигации показа, че съществува несигурност около перспективите пред публичните финанси на Франция“, заяви Лейн. „Решението на този проблем трябва да бъде намерено в Париж.“

Поскъпването на френския дълг отразява политическата и бюджетната несигурност

Коментарите на Лейн съответстват на традиционната позиция на ЕЦБ по отношение на Франция.

Доходността по френските облигации се повиши рязко през последните седмици под натиска на съчетанието от по-високи цени на енергията, раздути публични финанси и политическа безизходица в Париж.

ЕЦБ няма намерение да променя курса на количественото затягане

Лейн отхвърли идеята паричните власти да променят подхода си към количественото затягане. ЕЦБ постепенно свива баланса си, като не реинвестира средствата от облигации, чийто падеж настъпва.

„Връщаме се към по-нормален режим на парична политика, като този процес протича изключително постепенно“, заяви той. „Това създава известен натиск за повишаване на дългосрочната доходност.

Ефектът обаче е много ограничен. Затова не смятам, че трябва да се отклоняваме от позицията си, че основният инструмент на паричната политика е краткосрочният лихвен процент.“

Антикризисният инструмент на ЕЦБ няма да бъде използван за Франция

Лейн отхвърли и възможността Франция да получи подкрепа чрез Инструмента за защита на трансмисионния механизъм (TPI) - антикризисния механизъм на ЕЦБ.

„TPI е важна част от инструментариума ни“, заяви той. „Това, което наблюдавам днес, е промяна в пазарната оценка на риска. Франция обаче има ясна възможност да внесе по-голяма яснота, ако щете, относно необходимата фискална корекция.“

√ Водещи централни банки сигнализират за нови повишения на лихвите

Представители на паричната политика от Обединеното кралство, САЩ и еврозоната, събрали се в Лондон, подготвиха почвата за по-нататъшно повишаване на лихвените проценти, докато водещ изследователски център предупреди, че на Английската централна банка може да се наложи да вдигне лихвите до 5%.

Търговците на финансовите пазари увеличиха залозите си за допълнително затягане на паричната политика преди края на годината, след като представители на централните банки изразиха нарастващо безпокойство относно инфлацията – въпреки спада в цените на енергията през този месец. Тези опасения бяха подсилени от данни за инфлацията в САЩ, които се оказаха по-високи от очакваното.

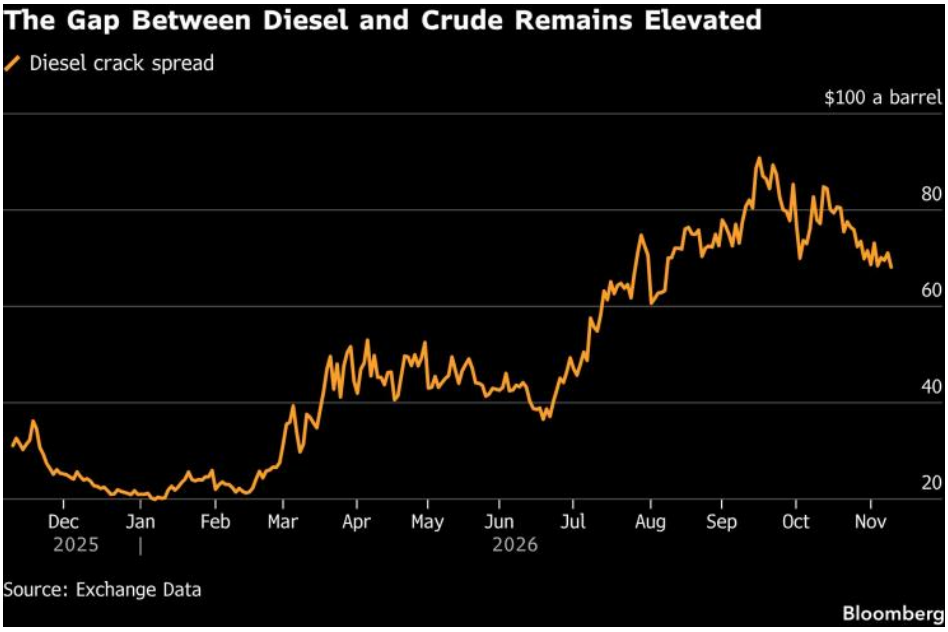
Във вторник заместник-управителят на АЦБ Клеър Ломбардели заяви, че лихвените проценти вероятно ще се повишат отново. Тя предупреди, че британският пазар на труда – характеризиращ се с ниски нива както на наемане, така и на съкращаване на персонал – може да затрудни смекчаването на натиска върху заплатите. По време на конференцията „BOE Watchers“ в Лондон тя не изключи възможността за ново повишение през декември, след като миналата седмица АЦБ вдигна лихвите за първи път от повече от три години насам.

„При липса на доказателства за отслабване на инфлационния натиск, продължавам да смятам, че в близко бъдеще вероятно ще има основания за ново повишение на лихвените проценти“, каза тя.

Членът на борда на Федералния резерв Кристофър Уолър, който също участваше в конференцията, предупреди, че през следващия месец може да се наложи повишение на лихвените проценти с половин процентен пункт. Въпреки че цените на петрола се понижиха, Уолър предупреди, че при дизеловото гориво едва ли ще се наблюдава същият спад, тъй като продължават опасенията относно доставките от Близкия изток. По-късно, в интервю за Bloomberg TV в Лондон, главният икономист на Европейската централна банка Филип Лейн заяви, че би било „разумно“ да се повишат разходите по заемите в еврозоната, ако данните не се променят преди следващото заседание през декември.

Цените на енергията се успокоиха, след като съкрушителното поражение на Републиканската партия на междинните избори в САЩ засили надеждите за по-ранно разрешаване на конфликта, свързан с Иран. Във вторник цената на петрола сорт Brent за кратко падна под 90 долара за барел. Съществуват обаче опасения, че в системата вече се натрупва прекомерен ценови натиск. Във Великобритания домакинствата се подготвят за скок в сметките за енергия в началото на

новата година, докато данни от САЩ показват, че ключов показател за потребителските цени е отбелязал пореден значителен ръст през октомври.

Разликата в цените между дизела и суровия петрол остава висока

В Обединеното кралство съществуват опасения, че паричната политика не е толкова рестриктивна, колкото е предполагала централната банка – особено на фона на поредица от данни за силен икономически растеж и признаци, че пазарът на труда се стабилизира. Инвеститорите виждат нарастващ риск от ново повишение на лихвените проценти от страна на Английската централна банка (АЦБ) още следващия месец; пазарните очаквания включват 70% вероятност за увеличение с 0,25 процентни пункта (до 4,25%) на 17 декември, както и последващи повишения през следващата година.

В доклад, публикуван в сряда, Националният институт за икономически и социални изследвания (NIESR) посочва, че дори второ повишение на лихвените проценти от страна на Английската централна банка (АЦБ) няма да е достатъчно, за да свали инфлацията до целевото ниво от 2% преди края на 2030 г. – срок, който далеч надхвърля времевия хоризонт от две до три години, заложен от Комитета по парична политика.

Вместо това, изследователският център призовава АЦБ да повиши лихвите до 5% през следващата година, което би позволило инфлацията да бъде овладяна с 18 месеца по-рано. Според NIESR, повечето преговори за заплатите през следващата година ще се проведат в условия, при които инфлацията надхвърля 4%. Това засилва риска шокът от цените на енергията да се пренесе и върху други сектори на икономиката, тъй като работещите ще се стремят да защитят покупателната си способност. Макар спадът в цените на петрола да носи известно облекчение при зареждането на гориво, механизмът за ограничаване на цените на енергията във Великобритания (който се актуализира веднъж на тримесечие) означава, че през януари домакинствата може да се сблъскат с увеличение на сметките за газ и електроенергия с една четвърт.

„Съществува реален риск Централната банка вече да изостава от развитието на събитията, да продължи да изостава още повече, а впоследствие да се наложи рязко повишаване на лихвите – което би довело до допълнително затягане на финансовите условия“, заяви на пресконференция Джеймс Смит, главен икономист в NIESR. От института предупреждават, че отлагането на повишенията ще доведе до по-трайно вкореняване на инфлацията, което от своя страна увеличава вероятността от по-значителни увеличения на лихвените проценти на по-късен етап.

Предвид факта, че много икономики се справят сравнително добре с енергийния шок, Ломбардели и Уолър изказаха мнение, че провежданата политика не е била достатъчно рестриктивна, за да окаже натиск върху инфлацията.

„Що се отнася до рестриктивността – ако погледнем на факта, че икономиката се оказа по-устойчива, то обратната страна на това е, че паричната политика е била по-малко рестриктивна, отколкото сме предполагали“, отбеляза Ломбардели.

Уолър посочи, че политиката не е била „толкова рестриктивна, колкото смятахме, че би могла да бъде преди 18 месеца“.

„Вероятно със сигурност трябва да повишим лихвените проценти, за да окажем натиск за понижаване на инфлацията“, каза той. „Смятам, че ако просто запазим сегашното положение, това няма да бъде достатъчно.“

Капитал

√ Изненада: С данък "свръхпечалба" ще се облагат не само вериги, а и дистрибутори на храни*

С данък "свръхпечалба" ще се облагат не само веригите за храни, а и вносители и дистрибутори. Това излиза от промените в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) спрямо първоначалната версия, лансирана за обществено обсъждане преди месец.

Това косвено беше потвърдено и от думите на зам. финансовия министър Людмила Петкова при обсъждането на данъчните закони в ресорната парламентарна бюджетна комисия. При поисканата разбивка от депутатите колко допълнителен данък се очаква от отделните икономически сектори тя включи и търговци на едро със сумата 261 млн. евро - повече отколкото се очаква за веригите.

Всяка думичка има значение

Промяната е в обхвата на данъчно задължените лица: в първоначалната версия се предвиждаше облагане на "свръхпечалбата" да има при "лица, регистрирани като търговци и извършващи стопанска дейност в не по-малко от пет обекта за търговия с храни към 1 януари 2027 г., осъществяващи дейност в съответствие с изискванията на Закона за храните".

След публикуването на проекта веднага заваляха критики. Например така разписан, данъкът трябваше да е за всички вериги, в които се предлагат храни, като бензиностанциите. Освен това заваляха и популистки доводи, че може да бъдат задушени дребни регионални вериги. Затова и беше анонсирано, че ще има редакции и ще бъдат обхванати само вериги с основна дейност търговия с храни и ще се сложи праг от минимум 5 млн. евро оборот.

Във финалния вариант, внесен в парламента, има и още една ключова редакция, която разширява кръга. В крайна сметка той гласи "лица, регистрирани като търговци с основна дейност търговия с храни, извършвана в съответствие с изискванията на Закона за храните, с нетни приходи от продажби за 2026 г. не по-малко от 5 млн. евро към 31 декември 2026 г." и в него липсва изискването дейността да се извършва "в не по-малко от пет обекта за търговия с храни".

Така практически текстът обхваща и всички търговци на едро с храни, което, съдейки по разчетите на финансовото министерство, не е недоглеждане, а търсен ефект.

"Компаниите много бързо ще се ориентират към пренасочване на печалбата, това не е сложно, има много начини, много алтернативи. Предвиденото облагане е огромно. Ако една компания печели, това не е защото има свръхмарж, а защото се развива. С този данък държавата сякаш иска да спре ръста на икономиката", коментира за "Капитал" търговец на храни, който попада в обхвата на предложеното от финансовото министерство.

"Ако този данък влезе в сила, търговците ще вдигнат надценката, това ще се отрази на цените и в крайна сметка ще напомпа инфлацията", казва друг търговец на едро на храни. "При търговеца на едро на храни надценката към борсата е 10%, а в същото време надценките при промишлените стоки са нечовешки", твърди друг търговец на едро с храни.

Друга любопитна разлика между преди и след редакцията е, че от обхвата на данъка отпадат презастрахователите, като в България има реално само един, през който минава голяма част от презастраховането за района - на италианската група Generali.

Основната цел вече не са банките

В проектобюджета е дадено само общо число на очакваните постъпления от еднократния данък свръхпечалба. Сега Петкова за пръв път даде разбивка. "Най-голяма сума се очаква от банките - 318 млн. евро, но те вече са изплатили 90% от нея чрез авансовия данък, който преведоха миналата година", казва тя, цитирана от "Сега". Това само по себе си е интересно, като не е ясно каква е взаимовръзката и защо тогава сумата е заложена като очаквана за 2027 г.

На следващо място по уверенията на зам.-министърката са търговците на дребно, от които се очакват 167 млн. евро допълнителен данък, а от търговци на едро - 261 млн. евро. Или сумарно сектор търговия с храни трябва да донесе над половината от извънредния данък.

С по-малки суми са заложени мобилните оператори - 53 млн. евро, и обменните бюра - 70 млн. евро, като за последните не е много ясно откъде би дошла свръхпечалба, предвид че след приемането на еврото би трябвало оборотите им да са чувствително намалели. Петкова не посочи данни за застрахователите и фирмите за бързи кредити.

Новият механизъм срещу укриване

Основният механизъм на данъка се запазва. За целта ще се взема печалбата за 2027 г. и от нея ще се изважда средната печалба за 2020 - 2025 г., увеличена с 20%. Върху тази разлика ще се налага 33% данък.
Променениият момент е механизмът да се избегне изкуствено занижаване за 2027 г. Това ще става чрез контролен индикатор - счетоводна печалба към нетни приходи от продажби (НПП). Когато за 2027 г. той е по-нисък от тези за 2025 и 2026 г., ще се взема НПП за 2027 г., умножена по най-високата стойност на индикатора за предходните две години. Така практически каквато и да е печалбата за 2027 г., се прилага маржът от 2025 или 2026 г. (който е по-висок).
Другата очаквана промяна е, че се дава право на фирмите целево да си приспаднат до 30% от данъка, за което могат да се възползват до 2030 г. Сумата трябва да се насочи за поддържане на капиталови буфери и резерви съгласно изискванията на нормативен акт (реално това е насочено към банките), за увеличаване на капитала, придобиване на материални или нематериални активи, както и за покупки на ДЦК.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове
БНТ, „Денят започва"

- Тема: В Деня на национален траур в памет на жертвите на автомагистрала "Тракия": за реакцията и помощта към пострадалите. Гост министърът на здравеопазването Катя Ивкова
- Тема: Какви са причините за катастрофата и имаше ли как да бъде предотвратена трагедията?
- Тема: След посещението на Урсула фон дер Лайен в България: как може да се гарантира сигурността в Черно море?

√ Преглед на печата
Водещи заглавия на първите страници
в. 24 часа - Сигнали на 112 преди апокалипсиса, „слепи" станции на АПИ, липсващо BG-ALERT - грешки в системата погубиха 11 живота на пътя
в. Труд - Ден на национален траур за загиналите на „Тракия"
в. Телеграф - Адът слезе на Тракия
Водещи заглавия на вътрешните страници
в. 24 часа - ЕК ни дава 10 млн. евро да спасяваме кораби в Черно море
в. 24 часа - Земеделци ще се сдружават, но без да обсъждат цени, иначе ги чака глоба до 10% от оборота
в. Труд - Държавната ББР дава заеми на млади фермери
в. Телеграф - Експерти искат промяна в закона: Задължително на аварийки
в. Труд - Изследват децата от 7 до 18 г. за затлъстяване
в. Телеграф - Сдружението за модерна. търговия: Глобата за „Кауфланд е несъразмерна
Водещи интервюта
в. 24 часа - Владислав Горанов: Властта изпитва паника да не започне да се срива, има такъв синдром - на предварително губещия
в. Труд - Д-р Райна Стоянова: Светът вече говори не само за дълголетие, а за здраволетие
в. Телеграф - Енергийният Експерт Боян Рашев: Парното в София живее на версия
Водещи анализи
в. 24 часа - Защо френските протести няма да спрат дотук
в. Труд - Колко пъти трябва да умира едно дете?
в. Телеграф - Задължително оставки в АПИ и КАТ
